

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Oppericht op 12 november 1974

Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

KringNieuws

Hart voor Historie

Colofon

44e jaargang, nummer 9,
december 2018
KringNieuws verschijnt
minimaal 8x per jaar

Secretariaat:

Venestraat 25, 4931 BM
Geertruidenberg
Telefoon: 0162-515569

E-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws
john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

29 december 2018

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Lezing actueel	1
Verslag lezing / Onderscheiden	2
Oproep OKG/Boeken	3
Uitnodiging/Nieuws	4
Regionaal Archief	5
Divers nieuws / agenda	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Uitnodiging lezing: "de Thor stoomveerdiensten naar Rotterdam"

Datum: donderdag 20 december 2018
Spreker: Cees Schuller
Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelijn'
Tijd: 20.00 uur (inloop vanaf 19:30)

In de 19 de eeuw kwam het vervoer met stoomschepen van personen, goederen en vee op gang en in 1846 werd in Geertruidenberg de eerste stoombootdienst opgericht die voer met raderstoomboot Stad Geertruidenberg. In 1858-1862 ging die dienst over in een andere stoombootdienst die in 1862 een nieuwe raderstoomboot liet bouwen: 'Stad Geertruidenberg' genoemd.

Aan het eind van de negentiende eeuw ging deze waarschijnlijk ter ziele, want 15 oktober 1900 nam de rederij Arie Smit uit Slikkerveer, later (15 juni 1931) rederij THOR genoemd, de stoombootdienst over.

Deze rederij onderhield diensten vanuit Waalwijk, Geertruidenberg en Willemstad op Dordrecht en Rotterdam en waarbij onderweg diverse plaatsen zoals Capelsche Veer, Dussen, Keizersveer en Drimmelen werden aangedaan.

Zelfs Koning Willem II maakte gebruik van de voorloper van de Thor veerdienst, de Stad Geertruidenberg.

In maart 1944 werd de Thor VI beschoten waarbij twee bemanningsleden en een aantal passagiers gewond raakten. De stuurman is enkele dagen later aan zijn verwondingen overleden. Rederij De Thor, (Thor is een god uit de Noorse mythologie), heeft in de loop van de jaren 10 schepen in de vaart gehad. Zij heetten Thor I, Thor II, Thor III enz. In het begin voer men met stoomschepen, maar in de jaren tussen WO I en WO II werden die vervangen door motorschepen.

Foto: Thor II (archief Cees Schuller)

Er is veel gebruik gemaakt van deze vorm van vervoer, later in combinatie met de trein, tram, vrachtwagen of bus. Toen het vervoer met bovenstaande middelen intensiever werd, is deze Thorlijndienst opgeheven.

Veel ging er goed met de lijndienst, maar er waren ook de nodige incidenten.

De heer Cees Schuller zal aan de hand van prachtige foto's met enthousiasme de geschiedenis van de Thor vertellen.

De toegang is gratis ook voor niet leden

Verslag lezing: “Kwiek en Katholiek”.

Datum: donderdag 22 november 2018
 Spreker: Hans van den Eeden
 Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum ‘De Schattelij’

Hans van den Eeden

Onze spreker Hans van den Eeden start zijn lezing pal vóór de Tweede Wereldoorlog: 1939. Het onderwerp gaat over hoe Nederland en Noord-Brabant zich ontwikkelden en wat onze ambities waren. En op welk een manier gaven Nederland en Noord-Brabant ná de Tweede Wereldoorlog, tijdens en na de periode van de wederopbouw, kleur aan hun bestaan.

Speciale aandacht wordt besteed aan de inhoud en vorm van de dominante rol van de rooms-katholieke kerk, ook het publiek met hun ervaringen wordt hierin interactief betrokken. En hoe Brabant door technologische en sociale ontwikkelingen in een rap tempo veranderde, en wat de Brabanders zelf van deze ‘Gouden Jaren’ merkten. Het verhaal gaat verder over de vooruitgang en de ontwikkeling van onze verzorgingsstaat. Allerlei relevante thema’s, sociaal, religieus en economisch, passeren de revue. Zo ook de babyboom, de oorzaak en het gevolg van het gezin XXL, over de ontwikkelingen in het onderwijs, over de arbeidsomstandigheden en de komst van de eerste gastarbeiders, de emancipatie van vrouwen in de roerige jaren zestig ‘Marie wordt wijzer’, laat hij niet onberoerd.

Kortom, veel herkenbare facetten van de naoorlogse samenleving, toegespitst op Brabant, kwamen aan de orde. De lezing werd ondersteund met anekdotes en fraai beeldmateriaal.

Het was weer een interessante lezing die zich door zijn interactieve karakter onderscheidde van wat we doorgaans gewend zijn.

Hans van Eeden aan het begin van zijn betoog

Onderscheiding voor Joke Serraris

Op dinsdagmiddag 20 november 2018 ontving ons OKG lid Joke Serraris uit handen van waarnemend burgemeester Jan Luteijn de gemeentelijke “Penning van Verdienste” met oorkonde, van de gemeente Geertruidenberg. De uitreiking vond plaats tijdens een vergadering van de Monumentencommissie in het Monumentenhuis aan de Markt 11. Familie, vrienden en medestrijders woonden de uitreiking van de onderscheiding bij.

Joke ontving de penning met oorkonde als blijk van waardering voor haar vrijwillige en bestuurlijke activiteiten. Joke (67) is al 25 jaar actief op het gebied van het Bergse cultuurgood en is daarin niet alleen ‘ogen en oren’ maar ook initiatiefneemster.

Zij heeft in die kwart eeuw ruimschoots haar sporen verdiend onder andere als bestuurslid van de Oudheidkundige Kring “Geertruydenberghe” en de Stichting BOEG (Behoud van Ons Erfgoed Geertruidenberg). Joke is ‘de luis in de pels’ en houdt nauwkeurig in de gaten of alle procedures wel correct verlopen. Momenteel maakt zij deel uit van de OKG werkcommissie “Kasteelmuur Geertruidenberg”.

Waarnemend burgemeester Jan Luteijn overhandigd Joke Serraris de Penning van Verdienste. (Foto BN De Stem)

Belangrijke oproep van het OKG bestuur.

Zoals U waarschijnlijk weet organiseert de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' elk jaar een grote thema tentoonstelling in de Geertruidkerk aan de Elfhuizen in Geertruidenberg. De afgelopen jaren was dat o.a. met de thema's: Industrie in de geschiedenis van Geertruidenberg, Bodemvondsten in Geertruidenberg, 100 jaar Elektriciteitsopwekking, Zuiderwaterlinie etc.

Dat deze wetenschappelijk verantwoorde tentoonstellingen zeer gewaardeerd worden, blijkt wel uit de reacties en het aantal bezoekers uit alle streken, waarbij het record op 7000 personen staat. Ook in 2019 zou de Kring weer, een aansprekende tentoonstelling willen inrichten, welke van ca. half juni tot half september 2019 duurt.

Omdat in 2019, het 75 jaar is geleden dat Geertruidenberg bevrijd werd van de Tweede Wereldoorlog, speelt het bestuur met de gedachte het thema 'Oorlogen in Geertruidenberg' voor deze tentoonstelling te nemen. Zo waren er reeds tijdens de Hoekse en Kabeljauwse Twisten welke duurde van ca. 1349 tot 1490 oorlogsschermselingen in Geertruidenberg en in 1593 nam Prins Maurits Geertruidenberg onder vuur. En er volgde meer. U zult begrijpen dat een dergelijke historische tentoonstelling veel research en organisatie vergt.

Gezien het huidige beschikbare potentieel aan vrijwilligers, zou het bestuur het bijzonder op prijs stellen als meer OKG leden, welke het leuk en interessant vinden om bij de inrichting van de tentoonstelling betrokken te worden, zich als deelnemer bij dit project aanmelden. Dit kan bij de OKG bestuursleden: Jan van Gils, tel.nr. 0162-518015 en Chris van den Heijkant, tel.nr: 0162-520519 of per Email: info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

In overleg is er altijd een deel van de organisatie (research, inrichting, mankracht, etc.) te vinden dat U aanspreekt en zinvol vindt. Ook mensen welke geen OKG lid zijn, zijn welkom voor hand en spandiensten. Omdat de organisatie veel voorbereidingstijd vraagt kunt U zich reeds vanaf heden aanmelden. Of kom gezellig eens langs op de kringavond, we zijn er elke maandagavond vanaf 19:30 uur. Adres: 'De Schattelij' te Geertruidenberg de draaitrap op achter het groene deurtje naast de muziekstudio. En zo u weet zijn wij er voor de gehele gemeente Geertruidenberg en hopen ook inwoners vanuit Raamsdonk of Raamsdonksveer te mogen ontmoeten.

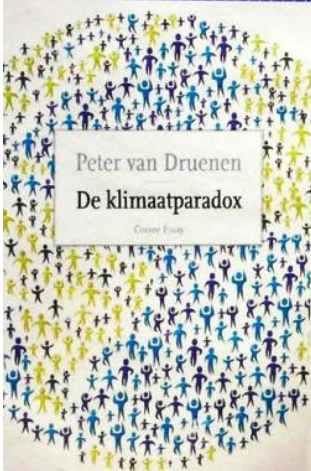
Het OKG bestuur dankt U bij voorbaat voor Uw interesse en eventuele aanmelding.

Met vriendelijke groet,
Het OKG Bestuur.

Boeken welke mogelijk ook uw interesse hebben.

Dit "boek" kwam ik tegen in Technisch Weekblad, voor ons historici misschien niet direct wat we verwachten in dit blad, aan de andere kant is het wel een discussie die leeft. Zelf vond ik het wel een eye-opener om met u te delen.

BOEKRECENSIE

Titel: De klimaatparadox
Auteur: Peter van Druenen
Uitgeverij: Cossee
Jaar van uitgave: 2018
Aantal pagina's: 96
Prijs paperback: € 15,-
Prijs e-book: € 4,99
Website: goo.gl/RJjXLY

Een fraai essay, maar zonder oplossingen

De klimaatparadox van Peter van Druenen is met zijn 96 pagina's eigenlijk te dun om een boek te noemen. De historicus noemt het dan ook een 'boek essay' en hij beschrijft hierin de relatie tussen de klimaatcrisis en de groeiende bevolking. In De klimaatparadox plaatst Van Druenen de discussie over bevolkingsgroei in een historische context.

MARIT SMEETS

Het boek begint in 1972 bij het uitkomen van het rapport van de Club van Rome. Het rapport Grenzen aan de groei zorgde destijds voor veel opschudding, omdat er een beeld werd geschilderd van in een aantal decennia oprakende grondstofvoorraden. Overbevolking werd gezien als een van de belangrijkste oorzaken hiervan. In de rest van het boek wordt de relevantie van het rapport voor de huidige tijd beschreven. Van Druenen beargumenteert dat de factor bevolkingsgroei weer

een belangrijke plaats in het klimaatdebat moet krijgen. Daarbij moeten we niet alleen praten over geboortebepaling, maar ook over onze neiging om tegen elke prijs mensenlevens te redden en te verlengen. Deze uitspraak lijkt aan te zetten tot een interessante en controversiële oplossing. Maar de schrijver ziet zelf ook in dat dit leidt tot een onmogelijk ethisch dilemma. Niet meer ingrijpen bij doodsdreigingen, natuurrampen of ziekte zal nooit gebeuren. Wat we

dan wel moeten doen? Accepteren dat de Apocalyps zal komen en ons tot de tanden bewapenen door dijken te bouwen. Laat al die techniek als windmolens en zonnepanelen maar zitten, is het devies. Dat heeft toch geen zin in vergelijking met de bevolkingsgroei. Daarmee schaarft Van Druenen zich bij een bepaald type klimaatceptici. Deze geloven wel in de klimaatverandering, maar denken dat het al zo ver is gekomen dat er geen houden meer aan is. Het rapport van de Club

van Rome kreeg destijds veel kritiek over zich heen, omdat deze onvoldoende aandacht gaf aan de mogelijkheid met nieuwe technologieën het doemscenario af te wenden. En dit is ook precies wat er mist in De klimaatparadox. Op te roepen om maar te stoppen met technologische ontwikkelingen omdat de Apocalyps er toch aankomt is een 'selffulfilling prophecy'. Bevolkingsgroei is namelijk niet de enige factor die meespeelt; hoeveel en wat mensen consumeren is ook van groot

belang. 49% van alle CO₂-uitstoot wordt nu veroorzaakt door de rijkste 10% van de wereldbevolking. Naar schatting verspillen we ook nog eens een derde van ons voedsel. Daar zit genoeg ruimte om het onheil – in ieder geval voorlopig – wel af te wenden. Als onze Westerse levensstijl wordt ingeruild voor een duurzame variant is er een wereld te realiseren waarin voor iedereen plek is. Om dit te kunnen bewerkstelligen is technologie nodig. Technologie voor duurzame energie, om voedselverspilling tegen te gaan en om meer voedsel te produceren op minder grond. De klimaatparadox is een interessant historisch essay, maar het mist oplossingen. **TW**

Uitnodiging OKG Nieuwjaarsborrel 2019

De OKG Nieuwjaarsborrel, om het jaar 2019 feestelijk en gezamenlijk te starten, wordt gehouden op **maandagavond 7 januari 2018 vanaf 20.00 uur in de kelder van mevrouw Willy van Beijsterveldt-Nieuwenhuijsen**, onder het pand Elfhuizen 7 te Geertruidenberg.

Het OKG bestuur nodigt u van harte uit en wenst u alvast fijne feestdagen en een goede jaarwisseling.

Laatste nieuws over het project kasteelmuur aan het Wilhelminaplein

Het is een tijdje stil geweest rond de voortgang van het in februari 2017 opgestart project om een deel van het Bergse kasteel bovengronds op te metselen. Helaas heeft de eerste fase, waarin veel werk is verzet, door omstandigheden niet opgeleverd wat er van verwacht werd. Dit heeft tot gevolg dat een tweede fase nodig is om alle neuzen in dezelfde richting te laten wijzen.

Een groot winstpunt is dat de gemeenteraad van Geertruidenberg in haar vergadering van 8 november l.l. een duidelijk(er) standpunt ingenomen heeft. Zij vindt de restanten van het Bergse kasteel "essentiële historie" die zichtbaar gemaakt dient te worden. De eerder verleende intentieverklaring van het College van B en W (d.d. 3 juli 2017) achtte de raad dan ook niet voldoende.

Een door de fractievoorzitter van Keerpunt '74 ingediende motie om de gemeenteraad te vragen het College op te dragen om samen met de Oudheidkundige Kring en het bedrijfsleven geld te zoeken, werd door de gehele raad gesteund.

De geraamde kosten voor de uitvoering van het project bedragen € 157.574! De Provincie zal, bij acceptatie van het project, waarschijnlijk 50% bijdragen, wat de gemeente kan bijdragen is (nog) niet bekend. Ook onze Kring zal aan de slag moeten om fondsen te verwerven, daarbij mogen we zeker de burgerij niet vergeten. Een burgerlijke bijdrage schept een gevoel van eendracht en gezamenlijkheid.

De bespreking bij de Provincie voor de tweede fase wordt hervat op woensdag 28 november 2018 te 's-Hertogenbosch. Namens de gemeente nemen Wethouder Van Vught en Robert Celie aan de bespreking deel. Namens de Oudheidkundige Kring zijn dat Bas Zijlmans, Joke Serraris, en Caspar Odekerken.

Zo willen we het terugzien!

Over het Regionaal Archief Tilburg

In de collecties van Regionaal Archief Tilburg ligt 800 jaar geschiedenis opgeslagen van Tilburg, Oisterwijk, Hilvarenbeek, **Geertruidenberg** (lees de drie kernen), Oosterhout, Dongen, Drimmelen, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Goirle, Gilze en Rijen en Loon op Zand.

Bij Regionaal Archief Tilburg komt u voor onderzoek naar een pand, voorouders, regionale en lokale geschiedenis. U kunt er meewerken in een onderzoeksproject, vrijwilligerswerk doen en gegevens voor uw studie (werkstuk of scriptie) opzoeken.

De meest geraadpleegde delen van de collectie zijn [online](#) te bekijken. Regionaal Archief Tilburg is initiatiefnemer en beheerder van historische sites als de

[Tilburg Wiki](#), (hier vind u een scala aan historische informatie over de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonksveer, Tilburg en Udenhout. Ook het portaal "universiteit van Tilburg" wijst u de weg.

[TilburgopdeKaart.nl](#), Maar ook [Geertruidenberg op de kaart](#), en [Raamsdonksveer op de kaart](#), [Raamsdonk op de kaart](#) (is in ontwikkeling). Jammer dat we als drie kernen het niet voor elkaar krijgen dit samen te doen.

[Wat staat daar?](#) Oefen het lezen van oude handschriften.

[Geschiedenislokaal013.nl](#). Verzamelingen van Regionaal Archief Tilburg, Stadsmuseum Tilburg, TextielMuseum, Bibliotheek MB en Brabant Collectie.

Een paar keer per jaar organiseert het archief een publieksevenement. Deze activiteiten worden op de website en sociale media bekend gemaakt.

[Naar de collectie](#). (naar de zoekpagina) Vul in het zoekveld Geertruidenberg en u kunt zich verwonderen over 2315 gevonden "resultaten"

Openingstijden

Maandag: gesloten; Dinsdag: 9.30 - 17.00 uur; Woensdag: gesloten; Donderdag: gesloten; Vrijdag: 9.30 - 17.00 uur; Zaterdag: 9.30 - 16.00 uur (elke tweede zaterdag van de maand); Zondag: gesloten;

Sluitingsdagen

Het RHC is gesloten op de algemeen erkende feestdagen, alsmede in de periode 24 december t/m 1 januari 2019. Gelieve er rekening mee te houden dat vanaf medio november 2018 tot in januari 2019 de dienstverlening beperkt wordt vanwege onze verhuizing. Tijdens de archiefverhuizing is het RHC op extra dagen gesloten.

Bezoekadres,

Kazernehof 75, 5017 EV, Tilburg

Web pagina

<https://www.brabantserfgoed.nl/page/4602/regionaal-archief-tilburg>

Ledenvaria:

Agenda:

- **Lezingen Oudheidkundige Kring**
20 december Cees Schuller, "de Thorlijn met thuisbasis Geertruidenberg"
17 januari Henk van der Loo, "de Islam en het Christendom"
21 februari Frank Timmers, "Het spel Carnaval"
- **Vergadering bestuur OKG** datum komende vergadering. 19 december 2018
- **Expositie OKG "Sportief Geertruidenberg"**. Vanaf 10 september 2018 te bezichtigen in de openbare bibliotheek Theek 5 te Raamsdonksveer. Is doorgaans dagelijks te bezoeken gedurende de openingstijden van de bibliotheek.
- **Goud van Brabant** vanaf 17 oktober op Omroep Brabant. Meer info?
<https://www.erfgoedbrabant.nl/nieuws/2018/goud-van-brabant-vanaf-17-oktober-op-omroep-brabant/>
- **tentoonstelling Uit de stal van Bosch**. 1 december 2018 t/m 10 maart 2019. Jheronimus Bosch en de Aanbidding der Koningen brengt het museum opnieuw een origineel werk van de wereldberoemde Bossche kunstenaar terug naar zijn geboortestad 's-Hertogenbosch. Meer informatie? <http://www.hetnoordbrabantsmuseum.nl/>
- **Open Tuinen Dagen** vrijdag 14 juni 2019 tot 16 juni 2019. Tijdens het derde weekend van juni openen meer dan 30 tuinen van zowel particulieren als instellingen hun deuren weer voor het publiek. Dit jaar is het thema 'kunst'. Meer informatie <https://erfgoedstem.nl/events/open-tuinen-dagen/>
- **Archeologie en de Noord/Zuidlijn**
 Interessante opgravingen tijdens de aanleg van de Noord Zuid lijn te Amsterdam. *Volg de linkjes.*
<https://www.amsterdam.nl/kunst-cultuur/monumenten/vindplaatsen/noord-zuidlijn/>
 Meer informatie
 De website <https://belowthesurface.amsterdam/>

Planoverleg schema 2018

Het Monumentenhuis Brabant biedt in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de provincie Noord-Brabant de mogelijkheid om ingrijpende restauratie- en herbestemmingsplannen voor rijksmonumenten vroegtijdig te bespreken. Meer weten volg deze link, <http://www.monumentenhuisbrabant.nl/nieuws/>

Van onze bibliotheek

Circulatie heemkunde bladen

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren welke in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Anne v.d. Berg-ter Schure of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Een overzicht van deze bladen treft u hieronder;

- De Klok Heemkunde kring Made
- De Mulder Heemkunde kring Gilze Rijen
- De Wazerwijn Heemkunde kring Dongen
- Engelbrecht van Nassau Heemkunde kring Breda
- De Búrt Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe
- Effe Lústere Heemkunde kring Werkendam
- De Waterschans Heemkunde kring Bergen op Zoom
- Met gansen trou Heemkunde kring Heusden e.o.
- De Koerier Brab. Heem en Erfgoed Brabant
- Holland Historisch tijdschrift
- Immaterieel erfgoed
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn
- Westerheem Nederlandse Archeologie
- Zuidwesterheem Archeologie Zuidwest Nederland
- Vitruvius Vakblad voor erfgoed professionals
- Terra Cognita Archeologische vereniging Land van Heusden en Altena
- Archeologisch Magazine
- InBrabant tijdschrift van Erfgoed Brabant

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberghe,
 Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 1 is **29-12-2018**. Het KringNieuws valt dan in de week van 07-01-2019 in de bus.

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via email verzonden.

Tip: kent u iemand in uw omgeving die geen email-adres heeft druk de NieuwsFlits even af en doe die dan bij deze persoon in de bus.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**
john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
 De redactie KringNieuws